

TE INGOA NEI AOTEAROA

He mea whakamiharo te ngahau mai o nga matauranga o te Motu, e hau nei i nga Pepa, a ratou wananga mo te Ingoa nei mo Aotearoa, waka o Turi, tupuna o nga iwi o te Taihau-auru ki Taranaki. Kua roa te wa o enci korero e matakingia ana e te tokomaha. Ko te iwi nona te waka o tenei ingoa o Aotearoa kei te mau ki nga korero tuku iho a ona tupuna, e kore e rereke.

Ko te whare o aku tupuna, ara a Aotearoa e tu nei i Weri-Weri, no te tau 1859 te whakaarahanga tuatahi.

1884 „ „ tuarua.

1898 „ „ tuatoru

1926 „ „ tuawha. No reira

kaore he korero raupatu a nga matauranga o te Motu mo tenei Ingoa i te wa e ora ana te tangata.

No nga tau tata kua taha ake nei, ka tae tinana ahau ki Rangiatea Motu "Raetea" takiwa ki Tahiti. Kotahi tonu te korero a nga kaumatua i tupono atu ai ahau, ara mo Turi, me tona waka me Aotearoa. I arahina ahau kia kite i te Papa-kainga o Turi, me te nui noa atu o nga korero i korerotia ki au. He maha nga korero mo te "Taha-roa o Raetea." whanga roa o Rangiatea-Te Tai o Marama.—Tapu-Tapu-Atea—Opoa—Tevai-a-Tufi-Langi, ara te wai ma Tuhirangi, me te nui atu. Kaore i rereke nga korero i rongu ai ahau i Rangiatea i nga korero a oku tupuna o Ngatiruanui, o Ngarauru, mo Aotearoa.

Kua whariki korerotia enei ahua korero, engari ko te mea hei KIMI ma tatou ko tenei: KEI WHEA TE TUTURUTANGA O HAWAIKI I TE AO NEI? Kua kimihia e te pakeha e te iwi mohio kaore ano hoki kia kitea e ratou. Kua riro hoki o taua matauranga ki te kimi, kaore ano he kupu mai. he whakaatu mai renei kua kitea a Hawaiki, te taha i tupu mai ai taua te Maori.

No reira e nga Matauranga kia ora koutou me nga Etita

Oriwa T. Haddon, Patea 20/10/29

TE INGOA NEI AOTEAROA

He kupu naku ki oku hoa tohunga mo Aotearoa, Wi Repa, Ihaia Hutana, Tuhitaare Heemi, Kapua Rangataua Keepa: Mehemea e taea e koutou kia huihui koutou, ki te korero mo te Ingoa nei mo Aotearoa. Kia oti pai kia kotahi a koutou i waenganui i a koutou. Na hei muri atu maua ko tena o koutou me korero, i waenganui i a maua anake, i roto ranei i te whakaminenga. Rite tonu ki au nga taha e rua.